

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologiæ Polemicæ Universæ

Pichler, Vitus

Augustæ Vindelicorum, Anno MDCCXIII.

§. 1. An homo formaliter justificetur per justitiam inhærentem?

urn:nbn:de:hbz:466:1-39374

na. Juxta Sectarios Sacramenta sunt quidem causa instrumentalis, sed solum ex parte DEI offerentis gratiam, ex parte hominis autem instrumentum, apprehendens gratiam, est sola fides. 4. *Materialis* est anima hominis, justitiam in se recipiens. 5. *Formalis* est gratia sanctificans, seu qualitas supernaturalis animæ inherens: juxta Sectarios verò causa formalis, per quam peccator formaliter fit justus, est justitia Christi per fidem solum apprehensa, seu propter fidem in Christum imputata, adeoque non est forma animæ inherens & intrinseca, sed extrinseca. 6. *Causa finalis* est gloria DEI & Christi, ac nostra salus. 7. Denique causa *dispositiva* juxta Catholicos, quam etiam meritariam de congruo dicere possumus, in homine adulto sunt actus variarum virtutum, scilicet fidei, timoris Domini, spei, contritionis, charitatis &c. Adeoque non sola fides, sed & alia virtutes ac opera bona sunt dispositiones requisitæ ad justificationem.

Ex quibus patet, solum circa causam formalem & instrumentalem ex parte hominis, vel dispositivam, si ita vocare placet, cum Sectarijs controversiam esse, præcipuam quidem de sola fide justificante, quam aliqui ex ipsis, licet malè, vocant causam formalem justificationis, alij autem & communius vocant medium vel instrumentum, quo solo apprehenditur justitia Christi, seu justificatur peccator per imputatam sibi gratiam & justitiam Christi. Unde 1. disputabimus de causa formali justificationis, an scilicet homo formaliter fiat justus per justitiam sibi inherentem. 2. An fides sola justificet, sive in ratione cause instrumentalis, sive dispositionis, sive applicationis, prout vocare placuerit; & in actu justificationis nihil aliud influat ac requiratur, nisi sola fides. 3. Denum subjungemus aliquid de certitudine, quam quis habere possit de obtenta justitia, & obtinenda salute.

§. I.

An homo formaliter justificetur per justitiam inherentem, que dicitur gratia sanctificans.

97. **S**ciendum 1. Litem cum Sectarijs esse 1. An justificatio nihil sit aliud, quam remissio peccatorum? 2. Si sit aliquid aliud, quid illud? an sit forma seu qualitas nobis inherens & intrinseca, an verò sit justitia à Christo parta, & nobis tantum extrinsece imputata. 3. An justitia semel accepta amitti non possit? Nam juxta Sectarios justificatio formalis nihil est aliud quam remissio peccatorum, & imputatio justitiæ Christi extrinseca; que imputatio & remissio peccatorum vel realiter idem sunt, vel separari ab invicem nequeunt. Ita Gerardus de Justificat. §. 198. Cæterum non conveniunt more suo Lutheri.

therani in explicanda Justificatione, & Salmeron jam suo tempore restatur fuisse 22. discrepantes eorum sententias to. 15. Comm. p. 25. Calvinista insuper negant, hominem semel justificatum posse iterum perdere justificationem.

98. Sc. 2. Catholicos econtra docere, hominem formaliter justificari per formam inhaerentem, quæ est qualitas supernaturalis à DEO infusa, per quam homo fit formaliter justus, amicus, imò filius adoptivus DEI, estque jus & radix æternæ gloriæ, impossibilis cum peccato mortali; adeoque per eam, dum acquiritur, remittuntur omnia peccata mortalia, quando verò justus iterum peccat mortaliter, eam iterum amittit. Vocatur hoc excellentissimum DEI donum communiter *gratia sanctificans, gratia habitualis, gratia justificans, sanctitas, justitia* &c. aut etiam *participatio Divina natura*, hoc est, per hoc donum participatur gradus quidam intellectualitatis Divinæ, vi cujus homo possit intuitivè videre & cognoscere essentiam Divinam, quod soli Deo connaturale est; nam ens supræinè intelligibile in seipso attingere cognoscendo est dignitas ordinis Divini.

99. Dicendum 1. Formalis Justificatio peccatoris non consistit in mera remissione peccatorum extrinseca, aut in extrinseca imputatione justitiæ alienæ, scilicet Christi, sed in justitiæ positiva, intrinseca, & cujus propria, quæ in ipso justificationis actu infunditur à Deo. Hanc doctrinam his terminis docet Concilium Tridentinum: *U-nica formalis causa justificationis est*

justitia Dei, non quæ ipse justus est, sed quæ nos justos facit, quæ videlicet ab eo donati renovamur Spiritu mentis nostræ, & non modo reputamur, sed verè justî nominamur & sumus, justitiam in nobis recipientes, unusquisque suam &c. secundum propriam cujusque dispositionem & cooperationem &c. Unde in ipsa justificatione peccatorum hæc omnia simul infusa accipitur homo per Jesum Christum, cui inscribitur, fidem, spem, & charitatem &c. Sess. 6. c. 7.

Prob. 1. ex Scriptura, quæ 1. Cor. 6. dicit: *Sed abluti estis, sed sanctificati estis, sed justificati estis*: ergo in justificatione continetur & purgatio & sanctificatio: sanctificatio verò est forma positiva, scilicet gratia Dei infusa: quæ simul delet peccatum & animam ornat justitiâ, sicut lux pellit tenebras simul & illuminat positivè. 2. *Convivificavit vos Christo, donans vobis omnia delicta, delens, quod adversus vos erat, chirographum decreti.* Coloss. 2. Vivificatio pertinet ad interiorem renovationem, seu sanctitatem acceptam, donatio delictorum ad remissionem peccati, & delictio chirographi denotat omnimodam ejus extinctionem: ergo justificatio non est mera remissio, aut non imputatio peccati, sed etiam plena extinctio, & justitiæ seu vitæ novæ infusio. 3. Sponsa in Canticis, per quam etiam juxta Adversarios intelligitur Ecclesia, vel anima fidelis, dicitur pulchra, utique pulchritudine positiva & sibi propria, non pulchritudine Sponsi tantum sibi imputata extrinsecè; quis enim credat, Sponsam cele-

coelestem adamasse sponfam in se turpem, & solum extrinsecus ornatam pretiosa aliqua veste viri? 4. *Sicut per unius inobedientiam peccatores constituti sunt multi, ita & per unius obedientiam iusti constituentur multi.* Rom. 5. v. 19. atqui per inobedientiam Adami constituti sumus iniusti, iniustitia vera, reali, propria, non imputata tantum: ergo per obedientiam seu merita Christi *constituimur* (notetur hoc verbum) *iusti* iustitia vera reali, propria, & intrinseca. Et utique illud Christus iterum restituit, quod perdidimus in Adamo: atqui iustitia originalis, quam perdidimus in Adamo per peccatum, non fuit extrinseca tantum & imputata, sed realis & intrinseca, ut nemo negat: ergo. 5. *Qui habet spem in eo, sanctificat se, sicut & ipse sanctus est.* 1. Jo. 3. atqui Christus fuit, & est iustus iustitia positiva, intrinseca, & non merè imputata: ergo. Huc pertinent omnes illi textus Scripture, in quibus iustitia nostra vocatur *filiatio Dei, participatio natura Divina, diffusio in cordibus nostris, pignus hereditatis, stola prima, annulus, vestis nuptialis, renovatio mentis, regeneratio* &c.

Prob. 2. ex ratione 1. Sicut calefactio non potest intelligi, nisi depulso frigore aliquis acquiratur calor; ita intelligi nequit Justificatio, nisi præter remissionem peccati acquiratur aliqua iustitia, realiter & physicè recepta in homine. 2. Sola remissio peccatorum tantum facit, ut homo non sit peccator, & non obligatus ad penam; non tamen facit, ut homo sit

R. P. Pichler Theol. Polemicus.

iustus, amicus Dei, filius Dei adoptivus, habens jus ad æternam gloriam, & visionem Dei intuitivam, quæ omnia conferuntur ei, qui justificatur: ergo in justificatione non tantum remittuntur peccata, sed etiam confertur iustitia positiva & intrinseca inbarens. 3. Iustus amatur à Deo amore amicitia, & in ordine ad eum admittendum ad visionem & fruitionem DEI supernaturalem: ergo in iusto debet aliquid dari, quod sit proportionatum & dignum tali amore, scilicet iustitia & pulchritudo, per quam homo sit *consors Divina natura.* 2. Petri 1. Nec obstat, quod Deus nos amet prius, quam infundat nobis hanc pulchritudinem animæ; nam prius solum nos amat amore *benevolentia & misericordia*, non amore *amicitiæ.* 4. Decet, ut in homine ad statum supernaturalem elevato detur aliqua forma, quæ sit principium & radix intrinseca eorum actuum, quibus pertingere debet ad suum finem supernaturalem, scilicet iustitia & forma positiva; sicut in ordine ad actus, quibus consequitur suum finem naturalem, habet formam, scilicet animam, quæ sit principium & radix illorum actuum.

Prob. 3. ex absurda sequela. Si verum est, quod Lutherani sint proprie & verè iusti (& non putatitè tantum & imaginariè) per iustitiam Christi sibi præcisè imputatam, ut contendunt; tunc sequitur, quod Christus dici potuerit & fuerit *verè ac proprie* peccator, iniustus, servus diaboli, & quidem omnium maximus; quia sicut iustitia Christi nobis imputatur, ita &

N n n

Chri-

Christo fuit imputata injustitia nostra, & peccata omnium hominum. Sequela est horribilis & extremè blasphemia. Eam tamen admittit Lutherus, admittere debent Lomerus p. 435. *selnes Ausgangs* / & Gerardus, qui de Justif. §. 207. ita argumentatur. *Deus Christus pro nobis fecit peccatum, ut nos efficeremur justitia Dei in illo.* 2. Cor. 5. Ergo sicut Christus per imputationem nostrorum peccatorum factus est peccator, hoc est, insignis peccator, sic nos efficimur justitia Dei, hoc est, insigniter justus coram Deo per imputationem justitia Christi. Et admittere debent omnes, qui consequenter docent, & contendunt, hominem *verè, propriè* (non imaginariè ac tropicè tantum) esse justum per justitiam Christi sibi imputatam. Nisi igitur velint esse blasphemi, debent dicere nobiscum, quòd Christus dicatur *peccatum & maledictum* (vel peccator) *impropriè tantum & tropicè*, quatenus nimirum sponte in se suscepit debitum satisfaciendi pro nostris peccatis. Ex quo sequitur (si tenet paritas & argumentum Gerardi) quòd Lutherani non sint propriè & verè justus, sed tantum tropicè & imaginariè propter justitiam Christi sibi imputatam, & propter relicta (quia recta solùm) peccata potius peccatores dici debeant; sicut Christus non potest dici verè peccator, sed potius justus, propter nostra sibi imputata peccata.

200. Dicendum 2. Justitia formaliter justificans hominem est permanens, habitualis, seu qualitas per modum habitus inhaerens: quæ communiter id-

circo appellatur gratia habitualis. Probatur 1. Scriptura dicit, *Spiritum S. habitare in nobis.* Rom. 8. v. 11. 1. Cor. 3. *mansionem facere.* Jo. 14. sed hoc dicit *permanere donum aliquod Spiritus S. in nobis;* nam ipse Spiritus S. quoad substantiam est ubique. Item justitia nostra comparatur *vesti nuptiali.* Mat. 22. *stola primæ,* & *annulo.* Luc. 15. quæ indicant aliquam inhaerentiam & permanentiam. 2. Parvuli post Baptismum vocantur & sunt justus, utique non justitiâ actuali, quæ consistit in operibus bonis, quæ actu fiunt: ergo habituali. 3. Fideles sunt justus, non solùm cum bene operantur, sed etiam cum dormiunt, aut nihil agunt. 4. Quia debet in homine justo dari aliquod principium supernaturale, ut connaturaliter possit elicere actus supernaturales.

Dicendum 3. Justitia semel acquisita iterum amittitur per peccatum mortale. Prob. 1. exemplo Adami, & dæmonum, qui fuerunt creati in justitia originali & gratia, eam tamen amiserunt per peccatum. 2. *Anima, quæ peccaverit, ipsa morietur.* Ezech. 18. 3. Potest ex fidei fieri infidelis: atqui fidelis utique amittit justitiam; alias non perderet salutem & gloriam; *quos enim justificavit Deus, hos, & glorificavit.* Rom. 8. 4. Justus habent libertatem ad peccandum mortaliter: sed cum peccato mortali non potest consistere justitia; quia peccatum facit hominem inimicum Dei, dignum æternâ pœnâ &c. sicut justitia facit amicum Dei, & dignum gloriâ æternâ &c.

102 Ob. 1. Justificatio est vox forensis, & idem denotat, quod pronuntiare justum, absolvere &c. ergo non dicit justitiam infusam & intrinsecam iusto. R. Licet forte alicubi in Scripturis ita sumatur, tamen in negotio justificationis peccatoris non ita sumi, patet tum ex Scripturae textibus supra allegatis, tum ex SS. PP. quorum S. Aug. l. de Spir. & lit. c. 26. *quid est aliud justificati, quam justis facti* & tum ex etymologia, juxta quam *justificare* æquè significat justum facere, ac *glorificare* significat gloriosum facere. Et sicut calidum vel album non datur sine calore vel albedine recepta in subjecto, ita nec justus dari potest sine justitia in se recepta & physicè unita. Denique quisquis veraciter pronuntiat justus, ille in se debet habere justitiam coram eo, à quo justus pronuntiat: at qui juxta Adversarios homo in justificatione pronuntiat justus (utique veraciter) à DEO: ergo coram DEO justum esse necesse est justitià in se receptà & infusà.

103 Ob. 2. *Christus factus est nobis justitia & sanctificatio.* 1. Cor. 1. ergo non habemus propriam justitiam; sed Christi. 2. *Credenti in eum, qui justificat impium, reputatur fides ad justitiam.* Rom. 4. v. 3. *Credidit Abraham, & reputatum est ei ad justitiam* v. 5. ergo nostra justitia nihil est, nisi justitia Christi propter fidem nobis imputata. R. ad 1. N. C. & retorq. Christus etiam in Scripturis vocatur Sapia, & Resurrectio nostra: ergo non sumus sapientes per sapientiam propriam, neque resurgemus aliter nisi
R. P. Prohibet Theol. Polemica.

si per resurrectionem nobis imputatam. Christus dicitur justitia nostra non in genere cause formalis, sed efficientis & meritorie, quia gratiam sanctificantem nobis impetravit per sua merita. Ad 2. iterum N. Conf. quia *reputare* non significat *nudè estimare* sine rei veritate: igitur credenti &c. etiam inest justitia propria: justitia enim Christi, utpote extrinseca, neminem facit *formaliter* justum, sed tantum *meritorie*, DEUS autem *efficienter*. Cæterum textus dicit, ipsam fidem imputari: fides autem utique non est justitia Christi: neque est formaliter ipsa justitia inherens, sed dispositio ad illam.

Ob. 3. Injuria fit Christo, si alia, 104. & hominibus propria admittatur justitia præter justitiam Christi; nam dicitur Phil. 2. *Non habens meam justitiam, qua ex Lege est, sed illam, qua ex Fide est, Christi JESU.* Et Rom. 10. reprehendit Apostolus Judæos, quod non quaererent justitiam *DEI*, sed *suam*. 2. Per justitiam propriam datur nobis occasio vanè gloriandi & superbiendi: ergo. R. ad 1. Si statueretur alia justitia, quam Christi meritis comparata, fieret quidem injuria Christo; non tamen si statuatur alia, à meritis Christi distincta, formalis & intrinseca. Paulus rejicit tantum justitiam, quam Ethnici ex viribus naturalibus, Judæi autem ex observatione Legum Ceremonialium, sine fide in Christum, obtinere nitebantur. Ad 2. Causam gloriandi non habet, neque gloriatur vanè, qui scit & fatetur, se nihil habere, nisi ex gratia alterius: Catholici verò sciunt & fatentur, se habere præstantissimum
Nnn 2 justitiam

justitia donum non ex se, sed ex gratia & Misericordia DEI, ac ex meritis Christi.

205. Ob. 4. Per peccatum Adami dicimur & sumus verè peccatores, licet peccatum Adami nobis solum imputetur: ergo etiam per justitiam Christi verè dicimur & sumus justì; licet ea solum imputetur nobis extrinsecè. *Sicut per inobedientiam illius* &c. Rom. 5. R. N. alteram partem Antec. nam peccatum Adami non præcisè imputatur nobis tanquam à solo Adamo commissum, sed fuit etiam verè à nobis commissum, licet aliò modò; nam Adamus illud patravit physicè & voluntate propria, posterì verò solum moraliter & voluntate aliena Adami, cui eorum voluntates fuerunt moraliter alligata. Unde cuilibet inest proprium peccatum originale verè, utpote à quolibet verè commissum moraliter. Sed justitia Christi non fuit ita quasi transfusa in nos, neque ita transfundi potuit, ut per eam sumus formaliter justì, sicut fieri non potest, ut Petrus sit albus per albedinem Pauli. Ratio ulterior est; quia esse peccatorem est denominatio moralis, nec requirit mutationem intrinsicam; sed esse justum est denominatio physica. Sicut igitur peccatum Adami debet esse moraliter nostrum, ut possimus dici peccatores, ita justitia DEI participata debet esse physicè nobis intrinsicè & nostra, ut possimus dici justì.

206. Ob. 5. Justitia, quæ facit justum coram DEO, debet esse pura, immaculata, & perfecta: talis est justitia DEI aut Christi, non nostra, quia nostra di-

citur esse sicut *pannus menstruata*. H. 64. R. N. m. nam gratia illa sanctificans, qua nos justì sumus, est qualitas supernaturalis, & *pretiosum donum*. 1. Petr. 1. excludens omne peccatum mortale necessariò, quamvis per accidens conjungi possit cum peccato veniali. Et hinc justitia nostra, quamvis in se sit pura & perfecta, tamen ex accidenti justus maculari potest & tolet peccatis venialibus: quo sensu morali dici poterunt ab Isaia justitiæ nostræ similes *panno menstruata*: licet is in sensu literalì locutus sit de justitia *Legali* Judæorum, quæ nihil ad perfectum adduxit.

Ob. 6. Adoptio humana in filium fit non per qualitatem physicam illi intrinsicam, qui adoptatur, sed per favorem moralem & extrinsecum: ergo etiam adoptio Divina, qua in filios DEI adoptamur, taliter fit. 2. Justitia habet se per modum vestis, & indumenti, juxta illud Pauli, *induite novum hominem*. Eph. 4. Sed indumentum est aliquid extrinsecum: ergo. R. ad 1. N. C. & parit. Nam homo adoptans non potest adoptato imprimere veram & physicam secum cognationem; e contra DEUS potest infundere talem qualitatem, vi cujus creatura habeat specialem similitudinem cum DEO, & participationem naturæ Divinæ, ac jus ad patrimonium Divinum. Adeoque in adoptione humana solum adoptatur filius, qui non est, & in adoptione Divina fit verè filius DEI adoptivus per aliquid ipsi intrinsicum. Ad 2. D. m. indumentum corporale est aliquid extrinsecum. C. indumentum spi.

spirituale. N. m. DEUS ipse dicitur *indurus fortitudine*. Pl. 32. utique non extrinsecā. Verba Metaphorica non requirunt omnimodam similitudinem; aliās gratia deberet paulatim deficere, sicut vestis atteritur. Paritas in hoc est, quod, sicut vestis ornat corpus, ita gratia ornet animam.

108 Ex dictis colliges duo. 1. quamvis formaliter iusti sumus iustitiā propriā, non eā iustitiā, qua Christus est iustus, nobis tantūm imputatā extrinsecā; casualiter tamen & meritorie nos iustos esse à iustitiā & meritis Christi, & hinc in aliquo sensu dici posse, Iustitiam Christi nobis imputari, scilicet in hoc, quod iustitia & merita Christi nobis imputaverint iustitiam propriam, & quod DEUS acceptet satisfactionem Christi

pro nostris peccatis, ac si nos eam posuissimus. 2. Iustos posse crescere in iustitia & sanctitate per exercitium bonorum operum, per quæ superius diximus meritorie augeri gratiam sanctificantem, consequenter & in gloria cælesti futura; nam pro mensura gratiæ sanctificantis erit mensura gloriæ. Si enim potest augeri fides, ut volunt Adversarij cum Gerardo ad illud Luc 17. *adange nobis fidem*, & sic explicant, quod iusti non sint æquales in gratia, & consequenter nec olim in gloria; cur non etiam augeri possit charitas & gratia sanctificans? præsertim cum constans fuerit fidelium sensus, cum, qui plures & majores exerceat virtutes, esse sanctiorem alijs, & in cælo potiturum majori gloria.

S. II.

An Justificatio fiat per solam fidem?

110 Sciendum 1. Lutheranos & Calvinistas omnes id affirmare, & tanquam pupillam suarum Sectarum mordicus defendere. Differunt tamen saltem in modo loquendi. Aliqui prorsus imperite dixerunt, quod fides sola justificet *formaliter*. Sed Recentiores dicunt, eam justificare non formaliter, neque efficienter & physice, neque moraliter & meritorie, sed solum *instrumentaliter*, vel *relative*, quia scilicet sola fides respicit & velut manus accipit promissam & oblatam gratiam, qua DEUS imputat iustitiam Christi, & non imputat peccata. Dicunt itaque,

hominem justificari unice per hoc, quod firmiter credat, & secum statuat, se propter Christum à DEO recipi in gratiam, absque ullo alterius virtutis bono opere, ita ut, quamvis in justificato debeant dari bona opera tanquam signum fidei & effectus gratiæ, tamen in ipsa justificatione, seu in actu justificationis, nulla alia virtus aut opus bonum, scilicet nec spes, nec charitas, nec contritio &c. influat, imò nec Sacramenta, quæ solum sunt causa instrumentalis *ex parte DEI*; qua ipse offert beneficia & iustitiam Christi. Dicunt itaque, quod sola fides requiratur &